

dobbelt bedre? Er det Visnepolitik at stille et saadant Endringsforslag, saa har det ærede Medlem og hans Meningsfæller gjort sig skyldige i megen Visnepolitik, saa er det ikke ganske uberettiget, at de have faaet Navn af Visnepolitikere. Men jeg har hverken i Sindet at spænde Ben for Lovforslaget eller drive Visnepolitik med det, men kun at føre det frem i en saadan Skikkelse, at det kan vække almindelig Tilfredshed over hele Landet. Naar det ærede Medlem ikke mente, at der i Andragenderne fandtes nogen Udtalelse om langt Lejemaal, saa vil det ærede Medlem nu allerede af Rigsdagstidenden have set, at der udtrykkelig var Tale om saadant. Det ærede Medlem ved, at den store Arbejderforening, der kalder sig „Danst Arbejderforbund“ har udtrykkelig i sit Program det lange Lejemaal, og naar Arbejderforeninger paa Sjælland have været sammen, have de ogsaa ønsket det. Men saa vil jeg spørge de ærede Herrer: Tro De, selv om De kunde føre Lovforslaget igennem, som det her ligger for — jeg indrømmer, at det ikke vilde være nogen Ulykke, om det gik saaledes — at De kunde tilfredsstille Befolkningen dermed? Nej, paa ingen Maade! Jeg mener, at man ikke skal bryde sig om at løse Spørgsmaalet, naar man ikke kan løse det paa en Maade, der har Betydning for vedkommende, som skulle have Gavn deraf, eller saaledes, at de Interessenter, som skulle fyldestgøres, i Virkeligheden blive det; men at løse det paa den Maade, som det ærede Medlem foreslaar, vil i Betragtning af de mange Udtalelser, der ere komne frem, ikke være tilfredsstillende til nogen af Siderne. Det er altsaa dette, jeg advarer de ærede Medlemmer imod. — Det ærede Medlem tog saa alvorlig og højtidelig paa dette Spørgsmaal og gjorde et forfærdelig stort Numer ud deraf, men det agter jeg aldeles ikke at komme ind paa. Naar vi ikke ere komne med Habelodderne, saa er det ikke, fordi vi ville lade dette Spørgsmaal ligge, men det er, fordi det er et stort og indgribende Spørgsmaal, som Kommitterne maa have Rolighed og Tid til at overveje. Det ærede Medlem mente, at jeg sigtede paa det foreliggende Lovforslag, som er indbragt af det ærede Medlem for Præstø Amt's 6te Valgtres (Bojsen) og mig, om Præstegaardsjorder, men det var slet ikke Tilfældet. Jeg sigtede til de Udtalelser, der ere komne frem og indkomme her for Rigsdagen om Unseligheden af at komme til det, som er Tidens store Spørgsmaal, at Arbejderne saa vidt muligt skulle have Jord, som de kunne sikre sig en vis og varig Brug af, saaledes at de kunne faa virkelig Nytte deraf. Det er det,

jeg mener, at selv om vi vedtage dette Lovslag, saaledes som det ligger for her, saa siger man, at Fæsterne kunne forlange Godtgørelse for de Forbedringer, de have foretaget paa det Lejede, og Ejeren vil betænke sig paa, om han skal sige dem ud, naar han lider Tab derved, men jeg mener, at det vilde være af forsvindende Betydning for Ejeren, om han ogsaa skulde komme til at betale en saadan Erstatning, men at han ogsaa paa mange Maader vil kunne unddrage sig dette eller i alt Fald gøre det saa vanskeligt for dem at faa denne Erstatning f. Eks. gennem kostbare Processer. Naar det er en større Godsejer, kan han gøre sig lidt generøs, og saa kan vedkommende Arbejdsmand, som er udbist af sit Hus, komme til at betale meget mere for en Erstatning, end selve Erstatningen er værd. Det er det, jeg mente, naar jeg talte om, at der kunde blive truet med Opsigelse, naar en Lejer vilde gøre en Forbedring, som Ejeren ikke var for, som Ejeren ikke ønskede skulde ske paa hans Regning. Det ærede Medlem har egentlig ikke læst sit eget Lovforslag rigtig, naar han troede, at Ejeren aldrig kunde komme til at give en Øre, undtagen naar han opsigde Lejeren, at dette Lovforslag ikke vilde medføre nogen Udgift for Ejeren undtagen i dette ene Tilfælde. Det kan jo ogsaa ske i det Tilfælde, at Ejeren dør, saa staar der i § 2, at Fæsterens Arvinger have en Erstatningsret. Jeg fremhæver ikke dette, fordi jeg er imod det — jeg finder det ganske naturligt, at der overhovedet skal være en Lov om Erstatningsret, men jeg vil blot gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at han har overset, at der er dog en Bestemmelse, hvorefter Ejeren vil kunne komme til at yde Erstatning, uden at der er slet Opsigelse. — Jeg har ikke lagt og vil ikke lægge Lovforslaget Hindringer i Vejen, men jeg vil gennem Endringsforslag søge at gøre det saa godt som muligt, og jeg vil bringe dem frem, for at de kunne komme til Behandling her, hvorved det mulig vil blive set, at der er saa store Spørgsmaal her, at Regeringen kan finde sig foranlediget til gennem en Kommission eller paa anden Maade at tage under nøjere Overvejelse, hvad der kan gøres; thi ganske vist kan man tænke sig en hel Del andre Løsninger — jeg sigter navnlig til det Lovforslag, der foreligger om Præstegaardsjorder — men derpaa skal jeg ikke indlade mig i Øjeblikket, thi man kan ikke her have tilstrækkeligt Overblik over alle de vedkommende Forhold. Jeg ønsker at fremme Sagen, men ikke blot, for at man skal kunne gaa ud og sige: Her er en Lov, som vi have gennemført, naar den ikke i sig selv har Betydning. Jeg erindrer,